

DUANIN ÖNEMİ

Dua, insanda doğuştan var olan bir duygudur. Bu sebeple bütün dinlerde dua mevcuttur. Üstün bir varlığa inanan her insan, hayatının herhangi bir anında dua ihtiyacını hisseder. Çünkü her insan, zaman zaman üstesinden gelemeyeceği birçok olay, üzüntü ve sıkıntı ile karşılaşır. Böyle anlarda insan, Allah'a sığınma ve O'ndan yardım isteme ihtiyacı hisseder ve dua eder.

Normal zamanlarda dua etmeyen veya Allah'a inanmayan insanlar bile üstesinden geledikleri olaylar karşısında, darda kaldıkları ve sıkıntıya düştükleri zamanlarda dua ihtiyacı hissederler. Bu da insanın duaya muhtaç olduğunun delilidir. Yüce Allah, bu durumu Yünus sûresinin 12. ayetinde şöyle açıklar:

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

“İnsana bir zarar dokunduğu zaman, yan yatarken, otururken ya da ayakta iken bize dua eder; zararını kaldırdığımız zaman ise, sanki kendisine dokunan zarardan dolayı bize hiç dua etmemiş gibi davranır. İşte aşırı gidenlere yaptıkları şeyler böyle süslü gösterilmiştir.”

Aynı şekilde, Lokman sûresinin 32. ayetinde;

وَإِذَا عَشِيَهِمْ مَوْجٌ كَالظَّلِيلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ

“(Denizde) onları kara gölgeler gibi dalgalar sarıverdiği zaman, dini yalnızca O’na halis kılan gönülden bağlılar olarak Allah’a yalvarırlar. Fakat O, onları kurtarıp karaya çıkarınca, içlerinden bir kısmı orta yolu tutar. Zaten bizim ayetlerimizi nankör gaddarlardan başkası inkâr etmez” buyrulmaktadır.

Bu iki ayetten anlaşılacağı gibi, dua etmek, insanın fitrî bir özelliğidir. Yine bu ayetlerde Yüce Allah bize, duanın sadece sıkıntılı zamanlarda değil, her zaman yapılması gerektiğini de hatırlatmaktadır.

Dua yaptıktan sonra insan, gönlünde bir ferahlık ve rahatlık hisseder, isteğinin yerine getirileceği hususunda ümitvâr olur. Bu yönü ile dua, ruhî bunalımlara karşı koruyucu sağlık tedbiri konumundadır.

1. Dua, İlâhî Bir Emirdir

Dua etmek, ayet ve hadislerde övülmüş ve teşvik edilmiştir.

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً

“Rabbimize yalvararak ve gizlice dua edin.” (Arâf, 7/55; bk. En’âm, 6/63)

وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا

“Korkarak ve umarak O’na dua edin.” (Arâf, 7/56)

قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

“(Ey Peygamberim!) De ki; duanız / ibadetiniz / imanınız-

nız olmasa Rabbim size ne diye değer versin?” (Furkân, 25/77)

Peygamberimiz (s.a.s.);

فَعَلَيْكُمْ عِبَادَ اللَّهِ بِالْدُعَاءِ

“Ey Allah kulları! Size dua etmenizi tavsiye ederim.”

(Hâkim, De'avât, I, 493; Tirmizi, De'avât, 102)

تَرَكُ الدُّعَاءِ مَعْصِيَةً

“Duayı terk etmek isyandır, günabttır.” (Heysemî, Ed'ıye, 2, No: 17194)

لَا تَعْجِزُوا فِي الدُّعَاءِ فَإِنَّهُ لَا يُهْلِكُ مَعَ الدُّعَاءِ أَحَدٌ

“Dua etmekte aciz olmayın, çünkü dua eden hiçbir insan belâk olmaz.” (İbn Hibbân, Ed'ıye, No:871; Hâkim, De'avât, I, 494)

إِذَا سَأَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيُكْثِرْ فَإِنَّهُ يَسْأَلُ رَبَّهُ

“Biriniz dua edip bir şey istediği zaman çok istesin. Çünkü o, Rabbinden istiyor (O'nun nimeti, keremi ve lütfu çok ve boldur).” (İbn Hibbân, Ed'ıye, No: 889)

إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيُعْظِمِ الرَّغْبَةَ فَإِنَّهُ لَا يَتَعَاطَمُ عَلَى اللَّهِ شَيْئٌ

“Biriniz dua ettiği zaman istediğini çok ve büyük istesin. Çünkü Allah'a hiçbir şey büyük ve çok gelmez.” (İbn Hibbân, Ed'ıye, No: 896) buyurmuştur.

Dua eden kimse, Allah ve Peygamberin emrine uymuş, ibadet etmiş, Allah'ı anmış ve sevgisini kazanmış olur. Nitekim Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

سَلُّوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ أَنْتِظَارُ
الْفَرَجِ

“Allah’ın fazlından isteyin, çünkü Allah kendisinden bir şey istenmesini sever. En faziletli ibadet (dua edip) bir sıkıntının kalkmasını beklemektir.” (Tirmizî, De’avât, 116)

2. Dua, Bir İbadettir.

Peygamberimiz (s.a.s.);

الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ

“Dua, ibadetin özüdür.” (Tirmizî, De’avât, 1),

إِنَّ أَفْضَلَ الْعِبَادَةِ أَنْتِظَارُ الْفَرَجِ مِنَ اللَّهِ

“En faziletli ibadet, Allah’tan sıkıntıyı kaldırmasını beklemektir.” (Heysemî, Ed’iye, 7, No: 17202),

الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ

“Dua, mahza ibadettir” buyurmuş, sonra Mü’min sûresinin;

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

“Rabbiniz buyurdu ki: ‘Bana dua edin, duanızı kabul edeyim. Bana kulluk etmeğe tenezzül etmeyenler, aşağılık olarak cehenneme gireceklerdir’ anlamındaki 60. ayetini okumuştur.

(Tirmizî, De’avât, 1; bk. İbn Mâce, Dua, ; Ebû Davut, Salât, 358; Hâkim, De’avât, I, 491; İbn Hibbân, Ed’iye, No: 890)

Sahabeden İbn Abbâs,

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ هُوَ الدُّعَاءُ

“*En faziletli ibadet duadır*” demiş ve yukarıdaki ayeti okumuştur. (Hâkim, De'avât, I, 491)

3. Dua, Allah Katında Çok Değerlidir

لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الدُّعَاءِ

“*Allah katında duadan daha şerefli bir şey yoktur.*” (Tirmizi, De'avât, 1; İbn Mâce, Dua, 1) anlamındaki hadis bunun delilidir. Çünkü, dua eden kimse, Allah'ın varlığını, yüceliğini, kudretini ve kullarına yardım eden olduğunu, acziyetini ve Allah'a muhtaç olduğunu kabul ve ikrar etmiş olur.

4. Dua, Rahmet Kapılarını Açan Bir Anahtardır

الدُّعَاءُ مِفْتَاحُ الرَّحْمَةِ

“*Dua, rahmet (kapılarını açan) bir anahtardır*” (Süyûtî, I, 486) anlamındaki hadis, dua eden kimsenin Allah'ın merhametine mazhar olacağını ifade etmektedir.

İnsan, içinden gelerek “*Rabbim! Allah'ım! Nimetlerini ihsan eyle, affeyle, yardım eyle, musibetlerden koru*” ve benzeri dilek ve isteklerini Allah'a arz ettiği zaman, Allah, rahmet kapılarını kuluna açar, ona yardım eder.

5. Allah, Dua Etmeyene Kızar

مَنْ لَا يَدْعُو اللَّهَ يَغْضَبُ عَلَيْهِ

“*Kim Allah'a dua etmezse, Allah ona gazap eder.*” (İbn

Hıbbân, Zikir ve Dua, No: 890; Hâkim, De'avât, I, 491; Tirmizî, De'avât, 2; İbn Mâce, Dua, 1) anlamındaki hadis, bu gerçeği ifade etmektedir. Çünkü dua etmeyen insan; hem Allah ve Peygamberin “dua edin” emrine uymamış, hem de büyüklenmiş, kendisini müstağnî görmüş demektir. Bu durum, “kulluk” ile bağdaşmaz ve Allah’ın gazabını celbeder.

6. Dua, Mü'minin Manevî Silahıdır

الدُّعَاءُ سِلَاحُ الْمُؤْمِنِ وَعِمَادُ الدِّينِ وَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

“Dua, mü'minin silahıdır, dinin direğidir, göklerin ve yerin nurudur.” (Hâkim, De'avât, No: 1812; Heysemi, Ed'îye, 5, No: 17198) anlamındaki hadis, duanın mü'mini birtakım sıkıntı, kaza ve belalardan koruyacağını ifade etmektedir. Buradaki “silah” izâfî anlamdadır. İnsan “silah” ile düşman saldırılarına karşı kendini korur. Hadiste dua da silaha benzetilmiştir. Çünkü insan dua ederek Allah'tan kendisini görünür görünmez kazalardan, belalardan ve âfetlerden korunmasını ister. Eğer şartlarına uygun ve ihlâs ile dua edebilirse, Allah onu korur. Böylece dua, mü'minin manevî silahı olur.

Dua etmemizi emreden yüce Rabbimizin, Kur'ân'ın ilk sûresinde bize nasıl dua edeceğimizi bildirmesi, duanın önemini ortaya koymaktadır:

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

“Bizi sırat-ı müstakime / doğru yola ilet.” (Fâtiha, 1/6)

İnsanın hayatındaki en değerli an, yüce Allah'a yöneldiği ve onunla baş başa kaldığı zaman dilimidir. Allah ile baş başa kalmanın en güzel vasıtası ise duadır. Dua eden insan, bütün

—→ DUALAR ←—

varlığı ile Allah'a yönelir ve O'ndan istek ve dilekte bulunur.

Ayet ve hadislerde her konu ile ilgili onlarca dua örneklerinin bulunması, duanın dindeki yerini ve önemini ifade eder.